

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2022. szeptember 15.*

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – (EU) 2016/343 irányelv – A büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítése – A 8. cikk (1) bekezdése – A terhelt joga a tárgyaláson való jelenléthez – Terhelő tanúnak a terhelt távollétében való kihallgatása – Jog megsértésének az eljárás későbbi szakaszában való orvoslására vonatkozó lehetőség – Ugyanazon tanú további kihallgatása – 2013/48/EU irányelv – Ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a büntetőeljárás során – A 3. cikk (1) bekezdése – Terhelő tanúnak a terhelt ügyvédjének a távollétében való kihallgatása”

A C-347/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializirana nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2021. június 4-én érkezett, 2021. június 3-i határozatával terjesztett elő a

DD

ellen folytatott,

a **Spetsializirana prokuratura**

részvételével folyamatban lévő büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: N. Jääskinen tanácselnök, M. Safjan (előadó) és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: A. M. Collins,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- DD képviseletében V. Vasilev advokat,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

– az Európai Bizottság képviselőjében M. Wasmeier és I. Zaloguein, meghatalmazotti minőségben, tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 65., 1. o.) 8. cikke (1) bekezdésének, valamint a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló, 2013. október 22-i 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 294., 1. o.) 3. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a DD ellen illegális bevándorlással kapcsolatban elkövetett bűncselekmények miatt indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2013/48 irányelv

- 3 A 2013/48 irányelv (54) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy magasabb szintű védelem biztosítása érdekében kiterjeszthessék az ezen irányelvben meghatározott jogokat. [...]”

- 4 Ezen irányelv „Tárgy” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg a büntetőeljárás, [...] során a gyanúsítottakat és a vádlottakat megillető, ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogra, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonásról történő tájékoztatásához való jogra és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogra vonatkozóan.”

- 5 Az említett irányelvnek az „Ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a büntetőeljárás során” című 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak és a vádlottak ügyvédi segítséget vehessenek igénybe abban az időpontban és olyan módon, hogy az érintett személy a gyakorlatban hatékonyan érvényesíthesse a védelemhez való jogát.

[...]

(3) Az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a következőket foglalja magában:

[...]

c) a tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak vagy vádlottak joga legyen ahhoz, hogy ügyvédje legalább a következő nyomozási vagy bizonyításfelvételi cselekményeknél jelen legyen, amennyiben azokat a nemzeti jog előírja, és amennyiben a gyanúsítottak vagy a vádlottak jelen kell lennie vagy jelen lehet:

- i) felismerésre bemutatás;
- ii) szembesítések;
- iii) a bűncselekmény rekonstruálása.

[...]”

A 2016/343 irányelv

6 A 2016/343 irányelv (33) és (47) preambulumbekkezdése szerint:

„(33) A tisztességes eljáráshoz való jog a demokratikus társadalom egyik alapelve. A gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak a tárgyaláson való jelenlétre vonatkozó joga ezen a jogon alapul, és azt az egész Unióban biztosítani kell.

[...]

(47) Ez az irányelv tiszteletben tartja [az Európai Unió Alapjogi Chartája], valamint [az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény] által elismert alapvető jogokat és elveket, köztük [...] a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság védelmét, valamint a védelemhez való jogot. [...]”

7 Ezen irányelvnek „A tárgyaláson való jelenlét joga” című 8. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak joguk van a tárgyalásukon jelen lenni.”

A bolgár jog

8 A nakazatelno-protsesualen kodeks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv, a továbbiakban: NPK) 55. cikke a következőket írja elő:

„A vádlottat a következő jogok illetik meg:

[...]

a büntetőeljárásban való részvétel

[...]

védő igénybevétele.”

9 Az NPK 94. cikke (1) bekezdésének 8. pontja szerint abban az esetben, ha az ügyet a terhelt távollétében tárgyalják, kötelező, hogy e személyt ügyvéd védje.

10 Az NPK 99. cikke a következőket írja elő:

„A védőt a következő jogok illetik meg:

[...]

a büntetőeljárásban való részvétel.”

11 Az NPK 269. cikkének (3) bekezdése értelmében a terhelt távollétében a tárgyalás csak akkor tartható meg, ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, vagy tájékoztatták annak lehetőségéről, hogy az eljárást a távollétében is lefolytathatják.

12 Az NPK 271. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tárgyalást el kell halasztani, ha az alábbi személyek nem jelennek meg:

[...]

2. a terhelt [...]

3. a védő [...].”

13 Az NPK 348. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Az eljárási szabályok megsértése lényeges:

1. ha az korlátozza a felek eljárási jogait, és az nem orvosolható.

[...].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 A szófiai (Bulgária) repülőtér határőrségének tisztviselőjeként dolgozó DD-vel szemben – más személyekkel együtt – az illegális bevándorlással kapcsolatos bűncselekmények miatt büntetőeljárást indítottak a kérdést előterjesztő bíróság, a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) előtt.

15 Az első tárgyalás során, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság előtt került sor 2020. október 15-én, DD az ügyvédje, VV kíséretében jelent meg. E tárgyalás során többek között kihallgatták a 263. sz. tanút, akinek VV kérdéseket tehetett fel. E tárgyalás folytatását 2020. november 30-ra tűzték ki.

- 16 2020. november 27-én VV a tervezett tárgyalás elhalasztását és az ügy későbbi időpontra való elnapolását kérte amiatt, hogy elkapta a koronavírust, és még nem gyógyult meg.
- 17 DD a 2020. november 30-i tárgyaláson azt kérte, hogy ügyvédjének, VV-nek a távolléte miatt napolják el az ügyet egy későbbi időpontra. A kérdést előterjesztő bíróság mégis meghallgatta a 263. sz. névtelen tanút, elismerve ugyanakkor, hogy ez sérti DD ügyvédi képviselőhez való jogát, valamint VV-nek az eljárásban való jelenléthez és az abban való részvételhez való jogát. E bíróság azonban a 2020. február 13-i Spetsializirana prokuratura (A vádlott távollétében tartott tárgyalás) ítéletre (C-688/18, EU:C:2020:94) hivatkozva megállapította, hogy e jogsértés orvosolható oly módon, hogy a 263. sz. névtelen tanút a következő, 2020. december 18-ra tervezett tárgyaláson ismét kihallgatják annak érdekében, hogy VV e tanúnak feltehesse a kérdéseit. A 2020. november 30-i tárgyaláson részt vevő felek az említett tanúnak feltették a kérdéseiket. Ezt követően az e kihallgatásról készült jegyzőkönyv másolatát megküldték VV részére.
- 18 2020. december 4-én, 10-én és 15-én VV az egészségügyi problémáit, valamint DD koronavírus-betegségét igazoló dokumentumokat nyújtott be, és két alkalommal kérte az ügy későbbi időpontra való elnapolását.
- 19 Azon a tárgyaláson, amelyet 2020. december 18-én mégis megtartottak, a kérdést előterjesztő bíróság – DD és VV távollétében – kihallgatta YAR tanút, akinek vallomása releváns volt a DD-vel szembeni eljárás szempontjából, és ismételten megjegyezte, hogy DD és VV számára lehetőséget biztosítanak arra, hogy a következő tárgyaláson kérdést intézzenek e tanúhoz. Az e kihallgatásról készült jegyzőkönyv másolatát megküldték DD és VV részére.
- 20 2021. január 11-én tárgyalást tartottak, amelyen DD és VV megjelent. Ezen alkalommal VV vitatta a kérdést előterjesztő bíróságnak a 2020. november 30-i és 2020. december 18-i tárgyalások megtartására vonatkozó döntését, és a védelemhez való jog megsértésére hivatkozott. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság többek között megállapította, hogy bár az említett tárgyalások megtartása DD és VV személyes jelenléthez fűződő jogának a megsértését eredményezte, azt orvosolhatja az érintett tanúk újabb kihallgatása.
- 21 A 2021. február 22-én tartott tárgyaláson DD-nek és VV-nek lehetősége volt arra, hogy kérdéseket tegyenek fel a 263. sz. névtelen tanúnak, valamint YAR tanúnak. DD ezen alkalommal semmilyen kérdést nem tett fel, míg VV csak YAR tanúnak tett fel kérdéseket, és azt nyilatkozta, hogy a 263. sz. névtelen tanúnak nem kíván kérdéseket feltenni.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a nemzeti jog értelmében a terheltnek a tárgyaláson való jelenléthez és ügyvédi képviselőhez való joga sérül abban az esetben, ha bizonyítékokat, többek között tanúvallomásokat a terhelt és az ügyvédje távollétében gyűjtenek be. Nyilvánvaló, hogy ezen eljárási hiba csak akkor orvosolható, ha e tanúkat újból beidézik, és a terheltnek és ügyvédjének lehetőséget biztosítanak arra, hogy kérdéseket tegyenek fel nekik.
- 23 A nemzeti jog azonban semmilyen kifejezett rendelkezést nem ír elő a tanúk ezen újabb kihallgatásának jellegét illetően. Az egyik alternatív esetben ezen utóbbi lehet csupán kiegészítő jellegű, és ebben az esetben érvényesek maradnak azok a nyilatkozatok, amelyeket a tanúk a többi fél által feltett kérdésekre a korábbi, a vádlott és ügyvédje távollétében megtartott kihallgatáson tettek, a másik alternatív esetben pedig az új kihallgatás felváltja a korábbi, amelyet semmisnek és jogi kötőerő nélkülinek kell tekinteni. Ilyen esetben az előző kihallgatáson jelen lévő felek kötelesek lennének újra feltenni az említett alkalommal feltett kérdéseket. E tekintetben a kérdést

- előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy vannak olyan tényezők, amelyek arra utalnak, hogy egy további kihallgatás elegendő lenne az alapeljárás tárgyát képező eljárási szabályok megsértésének orvoslásához.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a 2020. február 13-i Spetsializirana prokuratura (A vádlott távollétében tartott tárgyalás) ítéletből (C-688/18, EU:C:2020:94) kitűnik, hogy amennyiben a vádlott nem vett részt a tárgyaláson, a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében előírt, a tárgyaláson való személyes jelenléthez való joga nem sérül, ha a távollétében elvégzett cselekményeket a későbbiekben a jelenlétében megisméttlik. E bíróság azonban úgy véli, hogy e követelmény terjedelme nem tűnik egyértelműnek. Pontosabban azt a kérdést veti fel, hogy szükséges-e a tanúkihallgatás teljes megisméttlése oly módon, hogy egyrészt azoknak a feleknek, akik korábban jelen voltak, és akik már feltették a kérdéseiket a tanúnak, újra fel kell tenniük ugyanazokat a kérdéseket, és másrészt ezt követően a korábban távol lévő terheltnek kell feltennie kérdéseit, vagy elegendő, ha a további kihallgatás pusztán lehetőséget nyújt a terheltnek és a tanácsadójának arra, hogy a tanúnak feltegyék a kérdéseiket.
- 25 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy amennyiben a jelen ügyben a 2020. november 30-i és 2020. december 18-i tárgyalásra VV távollétében került sor, megsértették-e DD-nek a 2013/48 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében biztosított, ügyvédi képviselőhöz való jogát.
- 26 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Biztosított-e a terheltnek a 2016/343 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésével és (44) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikkének (1) bekezdése szerinti személyes jelenléthez való joga, ha az adott tárgyaláson a terhelt távollétében hallgattak ki egy tanút, de a terheltnek a következő tárgyaláson lehetősége volt e tanúnak kérdéseket feltenni, azonban kijelentette, hogy nincsenek kérdései, vagy a személyes jelenléthez való jog biztosításához e kihallgatás teljes körű megisméttlése, így az első kihallgatáson jelenlévő további felek kérdéseinek megisméttlése szükséges?
- 2) Biztosított-e az ügyvéd általi védelemhez való, a 2013/48 irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (1) bekezdése szerinti jog, ha két külön tárgyaláson két tanút [a terhelt azon ügyvédje] távollétében hallgattak ki, akinek azonban a következő tárgyaláson lehetősége volt mindkét tanúnak kérdéseket feltenni, vagy az ügyvéd általi védelemhez való jog biztosításához szükséges, hogy e két kihallgatást, így a további felek első kihallgatáson feltett kérdéseit, teljeskörűen megismétteljék, és ezenfelül a mindkét korábbi tárgyaláson jelenlévő ügyvédnek lehetősége legyen kérdéseit feltenni?”
- 27 A Sofiyski gradski sad (szófia városi bíróság, Bulgária) a 2022. augusztus 5-i levelében tájékoztatta a Bíróságot arról, hogy egy 2022. július 27-től hatályos jogszabályi módosítás következtében a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) megszűnt, és bizonyos, e bíróság elé terjesztett büntetőügyeket, az alapügyet is ideértve, ezen időponttól kezdve a Sofiyski gradski sad-hoz (szófia városi bíróság) utaltak át.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 28 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel, amelyeket együttesen kell vizsgálni, lényegében arra keresi a választ, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdését és a 2013/48 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha a terhelt tárgyaláson való részvételhez és ügyvédi képviselőhöz való joga tiszteletben tartásának a biztosítása érdekében a nemzeti bíróság egy terhelt tanú esetében további kihallgatást tart amiatt, hogy a terhelt és az ügyvédje az akaratukon kívül álló okok miatt nem tudtak részt venni e tanú előző kihallgatásán, elegendő, ha a terhelt és az ügyvédje szabadon kikérdezheti e tanút, vagy e további kihallgatásnak az ezen tanú előző kihallgatásának a teljes megisméltésében kell állnia, ami a hatását tekintve érvényteleníti az előző kihallgatás során lefolytatott eljárási cselekményeket.
- 29 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak joguk legyen a tárgyalásokon jelen lenni.
- 30 Ezen irányelv (47) preambulumbekzdése értelmében az irányelv tiszteletben tartja az Alapjogi Charta, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) által elismert alapvető jogokat és elveket, köztük a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét, valamint a védelemhez való jogot.
- 31 Amint az az említett irányelv (33) preambulumbekzdéséből következik, a gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak a tárgyaláson való jelenlétre vonatkozó joga a tisztességes eljáráshoz való, az EJEE 6. cikkében előírt jogon alapul, amelynek, amint azt az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.) pontosítják, megfelel e Charta 47. cikkének második és harmadik bekezdése, valamint 48. cikke. Így a Bíróságnak biztosítania kell, hogy az ezen utóbbi rendelkezésekre vonatkozó értelmezése olyan védelmi szintet biztosítson, amely nem sérti az EJEE 6. cikkében rögzített és az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett elvet (lásd analógia útján: 2019. július 29-i Gambino és Hyka ítélet, C-38/18, EU:C:2019:628, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nyilvános tárgyalás tartása az EJEE 6. cikkében előírt alapelvnek minősül. Ezen elv különös jelentőséggel bír a büntetőjog területén, ahol az eljárás lefolytatására általában olyan elsőfokú bíróságot kell előírni, amely teljes mértékben megfelel az EJEE 6. cikkében meghatározott követelményeknek, és amely előtt a jogalany jogszerűen követelheti, hogy „meghallgassák”, és többek között részesüljön azon lehetőségben, hogy szóban ismertethesse a védekezési jogalapjait, meghallgathassa a terhelt vallomásokát, valamint kikérdezhesse a tanúkat (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2006. november 23., Jussila kontra Finnország, CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, 40. §, és EJEB, 2008. március 4., Hüseyin Turan kontra Törökország, CE:ECHR:2008:0304JUD001152902, 31. §).
- 33 E bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy a szerződő államok jelentős szabadsággal rendelkeznek azon eszközök megválasztása terén, amelyek alkalmasak annak lehetővé tételére, hogy az igazságszolgáltatási rendszereik megfeleljenek az EJEE 6. cikkében a vádlottaknak a tárgyaláson való részvételhez fűződő jogát illetően előírt követelményeknek, és a belső jog és gyakorlat által kínált eljárási eszközöknek hatékonyaknak kell bizonyulniuk, ha a vádlott nem mondott le a megjelenésről és a védekezéstről, és nem is állt szándékában kivonni magát az igazságszolgáltatás alól (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2006. március 1., Sejdovic kontra Olaszország, CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, 83. §).

- 34 Ami konkrétan az EJEE 6. cikke (3) bekezdésének d) pontjában előírt, a tanúk megidézésének és kihallgatásának kezdeményezéséhez való jogot illeti, az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy e rendelkezés előírja azt az elvet, amely szerint a vádlott bűnösségének megállapítását megelőzően főszabály szerint minden terhelő bizonyítékot elé kell terjeszteni nyilvános tárgyaláson, kontradiktórius vita céljából. Az ezen elv alóli kivételeket csak a védelemhez való jog tiszteletben tartása mellett lehet elfogadni, mivel azok főszabály szerint megkövetelik, hogy a vádlottnak megfelelő és elegendő lehetőséget biztosítsanak arra, hogy vitassa a terhelő tanúvallomások, és a kérdéseket tegyen fel azoknak, akiktől e tanúvallomások származnak, akár azok megtételének időpontjában, akár egy későbbi szakaszban (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. december 15., Al-Khawadja és Tahery kontra Egyesült Királyság, CE:ECHR:2011:1215JUD002676605, 118. §; EJEB, 2016. március 23., Blokhin kontra Oroszország, CE:ECHR:2016:0323JUD004715206, 200. §).
- 35 Ezen ítélkezési gyakorlatra tekintettel meg kell állapítani, hogy bár a terhelő tanúnak a terhelt akaratától független okokon alapuló távollétében megtartott tárgyaláson való kihallgatása e személynek a tárgyaláson való jelenléthez fűződő, a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogának a megsértését képezi, e rendelkezéssel nem ellentétes az, ha e jogsértést ugyanezen eljárás későbbi szakaszában orvosolják. Így a Bíróság megállapította, hogy az a személy, aki számára lehetővé tették az azokon a tárgyalásokon elvégzett eljárási cselekmények megismétlését, amelyeken nem tudott megjelenni, nem tekinthető úgy, hogy a tárgyaláson nem volt jelen (2020. február 13-i Spetsializirana prokuratura [A vádlott távollétében tartott tárgyalás] ítélet, C-688/18, EU:C:2020:94, 48. pont).
- 36 A tisztességes eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog tiszteletben tartásának a biztosítása érdekében azonban a terhelő tanú kihallgatásának megismétlését olyan körülmények között kell elvégezni, amelyek megfelelő lehetőséget biztosítanak a terhelt számára a terhelő vallomás vitatására és arra, hogy kérdéseket tegyen fel annak, akitől a tanúvallomás származik.
- 37 E célból elegendő egy további kihallgatást tartani, amelyen a terhelt szabadon kikérdezheti a tanút, anélkül hogy teljes egészében meg kellene ismételni a távollétében megtartott kihallgatást, és az e kihallgatás során végzett eljárási cselekmények érvénytelenítése nem tűnik szükségesnek az előző pontban szereplő követelmények tekintetében.
- 38 Fontos azonban, hogy a további kihallgatást megelőzően bocsássák a terhelt rendelkezésére a terhelő tanúnak a terhelt távollétében lefolytatott kihallgatásáról készült jegyzőkönyv másolatát. A terhelt ugyanis csak akkor tudja adott esetben az említett tárgyaláson tett nyilatkozatok alapján kikérdezni a tanút, ha tudomást szerez a tanú ezen korábbi kihallgatáson történt kikérdezésének tartalmáról és lefolyásáról.
- 39 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből az következik, hogy DD egészségügyi okokból nem tudott részt venni a 2020. december 18-án tartott tárgyaláson, amelyen YAR tanút kihallgatták. Mindazonáltal e kihallgatás jegyzőkönyvének másolatát DD rendelkezésére bocsátották, és ezt követően lehetősége volt arra, hogy szabadon kikérdezze ezt a tanút a későbbi, 2021. február 22-én tartott tárgyaláson. Következésképpen – a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálatának sérelme nélkül – meg kell állapítani, hogy ily módon orvosolták a DD-t megillető, a tárgyaláson való jelenléthez való, a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított jognak a megsértését.

- 40 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy a 2013/48 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése rögzíti azt az alapelvet, amely szerint a gyanúsítottak és a vádlottak ügyvédi segítséget vehetnek igénybe abban az időpontban és olyan módon, hogy a gyakorlatban konkrétan és hatékonyan gyakorolhassák a védelemhez való jogukat (lásd ebben az értelemben: 2020. március 12-i VW (Ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a meg nem jelenés esetén) ítélet, C-659/18, EU:C:2020:201, 31. pont).
- 41 A nyomozási vagy bizonyítékgyűjtési intézkedéseket illetően, amelyek tekintetében e jog alkalmazandó, a 2013/48 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének c) pontja előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottak vagy vádlottak joga legyen ahhoz, hogy ügyvédje legalább a felismerésre bemutatásnál, a szembesítésnél és a bűncselekmény rekonstruálásánál jelen legyen.
- 42 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a 2013/48 irányelv 1. cikke értelmében ezen irányelv minimumszabályokat állapít meg többek között a büntetőeljárás során a gyanúsítottakat és a vádlottakat megillető, ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogra vonatkozóan.
- 43 Ezen irányelv (54) preambulumbekzdése szerint mivel az irányelv csak minimumszabályokat állapít meg, a tagállamok magasabb szintű védelem biztosítása érdekében kiterjeszthetik az ezen irányelvben meghatározott jogokat.
- 44 Magának a 2013/48 irányelv 3. cikke (3) bekezdése c) pontjának a szövege értelmében a tagállamok ily módon kiterjeszthetik a gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak az e rendelkezésben felsorolt nyomozási vagy bizonyításfelvételi cselekmények során való jelenléthez való jogát más intézkedésekre, mint például a terhelő tanúnak a büntetőeljárás során történő kihallgatására.
- 45 Márpedig ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a tisztességes tárgyalásnak a jelen ítélet 35–38. pontjából következő alapelveire tekintettel a terhelt védelemhez való jogának gyakorlása akkor tekinthető konkrétan és hatékonyan, ha terhelő tanú büntetőbíróság előtti, olyan kihallgatása esetén, amelynek során a terhelt ügyvédje az akaratán kívül álló okok miatt nincs jelen, ezen ügyvédnek lehetősége volt arra, hogy az említett tanút a távollétében megtartott kihallgatás jegyzőkönyve alapján a további kihallgatáson szabadon kikérdezze. A távollétében megtartott kihallgatást tehát nem szükséges teljes egészében megismételni.
- 46 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) bekezdését és a 2013/48 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha a terhelt tárgyaláson való részvételhez és ügyvédi képviselőhöz való joga tiszteletben tartásának a biztosítása érdekében a nemzeti bíróság egy terhelő tanú esetében további kihallgatást tart amiatt, hogy a terhelt és az ügyvédje az akaratukon kívül álló okok miatt nem tudtak részt venni e tanú előző kihallgatásán, elegendő, ha a terhelt és az ügyvédje szabadon kikérdezheti e tanút, feltéve, hogy e további kihallgatást megelőzően a terhelt és az ügyvédje számára rendelkezésre bocsátották az ugyanezen tanú előző kihallgatásáról készült jegyzőkönyvet. E körülmények között a terhelt és az ügyvédje távollétében megtartott kihallgatást nem szükséges teljes egészében, az annak során végzett eljárási cselekményeket érvénytelenítve megismételni.

A költségekről

- 47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (1) bekezdését, valamint a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló, 2013. október 22-i 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

abban az esetben, ha a terhelt tárgyaláson való részvételhez és ügyvédi képviselethez való joga tiszteletben tartásának a biztosítása érdekében a nemzeti bíróság egy terhelő tanú esetében további kihallgatást tart amiatt, hogy a terhelt és az ügyvédje az akaratukon kívül álló okok miatt nem tudtak részt venni e tanú előző kihallgatásán, elegendő, ha a terhelt és az ügyvédje szabadon kikérdezheti e tanút, feltéve, hogy e további kihallgatást megelőzően a terhelt és az ügyvédje számára rendelkezésre bocsátották az ugyanezen tanú előző kihallgatásáról készült jegyzőkönyvet. E körülmények között a terhelt és az ügyvédje távollétében megtartott kihallgatást nem szükséges teljes egészében, az annak során végzett eljárási cselekményeket érvénytelenítve megismételni.

Aláírások